

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 9 ноември 2023 г.
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Специалния комитет по селско стопанство/Съвета
Относно:	Заключенията относно дългосрочната визия за селските райони на ЕС – <i>Одобряване</i>

След потвърждението от делегациите в рамките на процедурата на мълчаливо съгласие с краен срок 9 ноември 2023 г., че няма възражения срещу приложения текст на заключенията на Съвета по посочената по-горе тема, Специалният комитет по селско стопанство/Съветът се приканват да одобрят тези заключения без промени по време на заседанията си съответно на 14 и 20 ноември 2023 г.

По повод на открития дебат по време на заседанието на Съвета на 20 ноември 2023 г. държавите членки се приканват да наблегнат допълнително на своите приоритети и да посочат опасенията си относно бъдещото развитие на селските райони на ЕС.

Съветът на Европейския съюз,

КАТО ПРИПОМНЯ членове 39 и 174 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и че стремежът да се изградят жизнеспособни, многофункционални и проспериращи селски райони представлява важен елемент от всеобхватните стратегии на ЕС и обща цел на редица политики и политически инструменти на ЕС;

КАТО ОТБЕЛЯЗВА

- Съобщението на Комисията (COM (2021) 0345) от 20 юни 2021 г., озаглавено „Дългосрочна визия за селските райони на ЕС – към по-силни, свързани, устойчиви и проспериращи селски райони до 2040 г.“;
- Резолюцията на Европейския парламент от 13 декември 2022 г. (2021/2254 (INI)) и становищата на Европейския комитет на регионите (2022/C 270/04) и на Европейския икономически и социален комитет (2022/C 290/22) относно дългосрочната визия за селските райони на ЕС;
- Доклада от конференцията за Пакта за селските райони, проведена в Брюксел през юни 2022 г., и създаването на Координационната група за Пакта за селските райони;
- Поуките, извлечени от конференцията за Пакта за селските райони в Упсала (Швеция) от 3–4 май 2023 г.; и
- Резултатите и препоръките на форума на високо равнище за политиката за селските райони относно очертаването на бъдещето на селските райони, организиран от испанското председателство и Европейската комисия в Сигуенса, Испания, на 27 – 29 септември 2023 г.;

КАТО ИЗТЪКВА,

- че селските райони допринасят съществено за цялостния просперитет и икономическата мощ на ЕС и за екологичния и цифровия преход, като поемат ключова роля в области като производството на храни, опазването на околната среда, действията в областта на климата и утвърждаването на нашето културно наследство; че селското стопанство играе основна роля в това отношение и е от ключово значение за икономическото, социалното и териториалното сближаване на селските райони; и че много селски райони в ЕС са изправени пред уникални предизвикателства, включително спад и застаряване на населението, неравнопоставеност между половете, бедност, ограничена свързаност, недостатъчно развита инфраструктура, липса на разнообразни възможности за заетост и пропуски в наличността и достъпа до услуги;

прие следните заключения:

I. ВИЗИЯ ЗА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ ДО 2040 Г.

Съветът

1. ПРИВЕТСТВА Съобщението на Европейската комисия „Дългосрочна визия за селските райони на ЕС“, цялостния подход и структурата около четири допълващи се области на действие за по-силни, свързани, устойчиви и проспериращи селски райони до 2040 г., свързания с него план за действие на ЕС за селските райони и създаването и развитието на Пакта за селските райони;
2. В това отношение ПРИКАНВА Комисията, държавите членки и регионалните органи да предприемат действия по разнообразните и многостранни предизвикателства за териториалното развитие и сложността на селските райони, както и във връзка със социално-икономическите различия между селските и другите райони, и призовава създателите на политики на всички равнища на управление да обърнат специално внимание на селските райони, за да подобрят условията на живот и да насърчат жилищното настаняване и достъпа до основни услуги за живущите в селските райони;
3. ПОДЧЕРТАВА по-специално разнообразните характеристики и специфичните нужди на всички селски райони, по-специално най-отдалечените региони, крайбрежните общности и слабо населените райони, както и районите, които са отдалечени или страдат от сериозни и постоянни неблагоприятни природни или демографски условия, като планини, острови и най-северни региони с много ниска гъстота на населението;

4. ИЗТЪКВА, че балансираното и интегрирано териториално развитие, основано на ориентирани към местните условия подходи, отразява приетата наскоро нова териториална програма на ЕС до 2030 г., и че е необходимо да се използва максимално потенциалът на селските райони, за да се насърчи тяхната икономическа диверсификация чрез нови промишлени и цифрови сектори и сектори на услугите, като се създадат качествени работни места и по-адекватни, разнообразни и гъвкави възможности за заетост; и като се отчитат също специфичните нужди на малките и средните предприятия;
5. ПРИЗНАВА важната роля на кооперациите като фактори, допринасящи за екологичната, икономическата и социалната устойчивост на селските райони, които предоставят възможности за работа и поддържат селските райони живи и населени;
6. В това отношение ПОДЧЕРТАВА значението на инвестициите в редица сектори, включително селското стопанство, и на постигането на структурни промени по места, за да се запази населението и жизнеспособността на селските райони, да се насърчи интелигентното развитие и да се извлече максимална полза от екологичния и цифровия преход, наред с другото, като се преодолява преобладаващото обезлюдяване на селските райони, демографския спад и застаряването на населението, като се предоставят обучение и други подкрепящи мерки за преквалификация и повишаване на квалификацията на хората, особено по отношение на цифровите умения и развитието на селските райони;
7. Във връзка с това ПРИВЕТСТВА Съобщението на Комисията „Оптимално използване на талантите в регионите на Европа“ и НАСЪРЧАВА европейските, националните, регионалните и местните власти да работят за преодоляване на ниската наличност на обществени услуги, мобилност и инфраструктура и да се възползват от всички възможности, които съществуват в селските райони, като разработят например интегрирани стратегии за водено от общностите местно развитие (BOMP) и като подобрят достъпа до финансова и техническа подкрепа и изграждане на капацитет на местно равнище;
8. ПОДЧЕРТАВА още веднъж важната роля на местните групи за действие в рамките на инициативата LEADER и подхода „отдолу нагоре“ при изпълнението на техните стратегии за BOMP;
9. ИЗТЪКВА, че активното участие на гражданите и организациите от селските райони е от първостепенно значение за разработването на местни стратегии, но същевременно активното участие на обществеността на всички равнища на управление е от съществено значение и за разработването на мерки за изграждане на капацитет, съобразени с конкретните нужди, ориентирани към местните условия и интегрирани политически решения, включително множество източници на финансиране и публични инвестиции;

10. ПОДЧЕРТАВА, че е необходимо повече сътрудничество между селските и градските райони в справедливия преход към неутрален по отношение на климата, устойчив и проспериращ ЕС, основан на справедливи и взаимноизгодни отношения между селските и градските райони и интегрирани стратегии за развитие и инвестиции; ОТЧИТА ролята на малките и средноголемите градове на „опорни точки“ и „средоточия“ за постигане на по-балансирано териториално развитие и за подпомагане на околните селски райони;
11. ПОДЧЕРТАВА необходимостта да се гарантира справедлив и приобщаващ преход в рамките на селските територии, като се насърчава икономическата жизнеспособност на селските райони и териториалното и социалното сближаване и не се пренебрегва никой човек и никое място;

II. ПЛАНЪТ ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ЕС ЗА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ И ПАКТЪТ ЗА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

12. ПРИВЕТСТВА разгръщането на плана за действие на ЕС за селските райони с цел постигане на целите на дългосрочната визия за селските райони на ЕС до 2040 г.;
13. ПРИКАНВА Комисията да продължи да наблюдава систематично изпълнението на плана за действие на ЕС за селските райони, като гарантира редовното му актуализиране и непрекъснатото и ефективно мобилизиране на всички имащи отношение политики на ЕС;
14. ПОДКРЕПЯ прилагането от страна на Комисията на концепцията за проверка на въздействието върху селските райони чрез оценка на очакваното въздействие на основните инициативи на ЕС върху селските райони и насърчава подобни подходи на национално, регионално и местно равнище с цел да се гарантира съгласуваност, последователност и взаимно допълване между политиките и инструментите, които засягат въпроси от значение за селските райони;
15. ИЗТЪКВА необходимостта от засилване на съгласуваността и полезните взаимодействия между политиките и инструментите на ЕС, включително ОСП и политиката на сближаване, както и от изграждане на мостове между публичните органи за постигане на икономическо, социално и териториално сближаване в селските райони и за преодоляване на тенденциите, свързани с обезлюдяването и изтичането на мозъци; принципът на съгласуваност следва също така да се отнася за административни и свързани с изпълнението елементи, когато се преследват общи цели с различни инструменти за подкрепа;

16. ПОДЧЕРТАВА, че е важно да се разшири Обсерваторията на ЕС за селските райони и че е необходимо да се подобри събирането на данни и качеството на статистиката за селските райони, наред с другото чрез данни на общинско равнище и разбити по пол данни, както и други видове функционални райони, като основа за проектирането и разработването на основани на доказателства и имащи отношение политики и действия за селските райони и да се подобри ефективното прилагане на оценките на териториалното въздействие, без да се увеличават значително административната тежест и разходите;
17. ПРИВЕТСТВА платформата за съживяване на селските райони и очаква Комисията да завърши инструментариума за възможностите за финансиране от ЕС за селските райони;
18. ИЗТЪКВА особеното значение на приемствеността между поколенията в селските райони и в хранителната промишленост и ПРИКАНВА държавите членки активно да подкрепят младежите в селските райони, наред с другото чрез улесняване на достъпа им до финансиране и земя, предоставяне на разнообразни и гъвкави възможности за заетост и обучение и образование и включването им в разработването на политики и в процесите на вземане на решения на местно равнище;
19. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от засилване на публичните инвестиции и предоставяне на средства от ЕС и национални фондове, които допринасят за свързаността в селските райони и за цифровия преход, необходими за достъпа им до нови възможности, за които се изисква стабилна мрежа с много голям капацитет и достъпно широколентово покритие;
20. ПРИВЕТСТВА водещата инициатива на Плана за действие на ЕС за селските райони за цифровото бъдеще на селските райони и отбелязва необходимостта от насърчаване на цифровите иновации, инфраструктурата за данни и придобиването на цифрови умения с цел повишаване на компетентностите, необходими за цифровата трансформация на селските райони;
21. ОТЧИТА, че жените са важна движеща сила за просперитета и социалното приобщаване в селските райони, но са изправени пред допълнителни предизвикателства и се нуждаят от мерки за подкрепа с цел по-добро интегриране на пазара на труда, използване на съществуващите и създаване на нови възможности за заетост и иновации, както и участие във вземането на решения; и във връзка с това ПРИВЕТСТВА включването на равенството между половете като елемент от една специфична цел на новата ОСП, която насърчава равното участие на жените в селското стопанство и социално-икономическото развитие на селските райони;

22. ПОДЧЕРТАВА съществената роля на селското стопанство, хранителната промишленост, горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и на други сектори на биоикономиката в икономиката на селските райони, тъй като създават работни места, въвеждат иновации и повишават и диверсифицират доходите на местното население, а освен това са източник на устойчиви и възобновяеми суровини; и СЧИТА, че по-нататъшното изграждане на устойчивост на селското стопанство, горското стопанство и селските райони е приоритетно за справяне с демографските, икономическите, климатичните и екологичните предизвикателства; ПОДЧЕРТАВА капацитета на селските райони за адаптиране, което укрепва устойчивостта и намалява уязвимостта спрямо изменението на климата;
23. Във връзка с това ПРИВЕТСТВА действията, насочени към подобряване на планирането на земеползването, устойчивото и издръжливо на сътресения селско стопанство, като същевременно се повишават продоволствената сигурност, биологичното разнообразие, наличието на вода, доброто състояние на почвите, производството на енергия от възобновяеми източници, местните вериги за създаване на стойност и качествените селскостопански хранителни продукти;
24. ПОДЧЕРТАВА, че е важно прилагането на дългосрочната визия за селските райони да бъде в тясно сътрудничество с живущите в селските райони, като се насърчава отделянето на повече внимание на ориентираното към местните условия развитие и иновации чрез интелигентни селища, водено от общностите местно развитие, регионално развитие и насърчаване на териториалните подходи и местните инициативи за създаване на нови икономически възможности и иновативни екосистеми и подобряване на основните услуги и инфраструктури в селските райони;
25. ПРИКАНВА всички национални и регионални администрации, местни органи и всички заинтересовани страни и общности да се включат и да поемат ангажменти в рамките на Пакта за селските райони и активно да допринасят за целите, определени в съобщението относно визията за селските райони, и целите на Пакта за селските райони;
26. ПОДЧЕРТАВА в това отношение, че изграждането на мрежи в рамките на Пакта за селските райони и мрежите по ОСП, както и други имащи отношение мрежи, свързани със сближаването, може да изиграе ключова роля за разпространението и споделянето на информация и резултати относно визията за селските райони сред заинтересованите страни от селските райони;
27. НАСЪРЧАВА държавите членки, които все още не са го направили, да се включат в Пакта за селските райони и да разработят цялостни стратегии и планове за действие на национално, регионално и местно равнище за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени селските райони, и за увеличаване на възможностите, които те предлагат;

III. СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

28. ОТБЕЛЯВА, че бъдещото европейско, национално, регионално и местно финансиране за селските райони следва правилно да отразява ключовата роля, която селските райони играят за посрещане на икономическите, екологичните и социалните предизвикателства, пред които са изправени ЕС и неговите държави членки, включително предизвикателствата, създадени от настоящата геополитическа ситуация;
29. ОТЧИТА, че настоящият геополитически контекст изисква по-голяма устойчивост и конкурентоспособност на селските райони на ЕС, гарантиране на продоволствената сигурност на равнището на ЕС и на световно равнище в рамките на отворената стратегическа автономност на продоволствените системи на Европейския съюз и намаляване на външните зависимости в ключови области, в които ЕС трябва да изгради достатъчен капацитет, за да гарантира своето икономическо и социално благосъстояние, като например устойчивото селско стопанство, както е посочено в декларацията от Гранада;
30. ПРИВЕТСТВА прегледа от страна на Комисията на действията, осъществени или планирани в рамките на схеми за подпомагане на селските райони, финансирани от ЕС и държавите членки през програмния период 2021 – 2027 г. по линия на ОСП и фондовете на политиката на сближаване;
31. ПОДЧЕРТАВА, че освен политиката на сближаване, общата селскостопанска политика и националните планове за възстановяване и устойчивост, всички имащи отношение политики на ЕС, като засилват съгласуваността и полезните взаимодействия помежду си, следва да участват и да допринасят с подходящи ресурси за подпомагане на селските райони;
32. ПРИКАНВА Комисията да създаде инструмент за мониторинг с цел оценка на финансирането от ЕС в подкрепа на селските райони чрез всички съответни политики и инструменти на ЕС; ПОДКРЕПЯ установяването в началото на всеки програмен период на процедура за осигуряване на взаимно допълване, съгласуваност и взаимодействие между тях, без да се увеличават административната тежест и разходите;

33. ИЗТЪКВА, че е важно съществуващите и бъдещите политики и процедури да се адаптират към различните реалности и потребности на малките селски общности и ПРИЗОВАВА Европейската комисия, държавите членки и регионалните и местните органи да опростят процедурите и изискванията за бенефициерите с ограничен административен капацитет, да улеснят инвестициите чрез оптимално оползотворяване на различни европейски и национални ресурси и използването на финансови инструменти;
34. ПРИЗОВАВА Комисията, при изготвянето на предстоящия публичен доклад през първото тримесечие на 2024 г., да разгледа задълбочено становищата на съзаконодателите, включително настоящите заключения на Съвета и незаконодателната резолюция на Европейския парламент от 13 декември 2022 г. и ОБРЪЩА ВНИМАНИЕ на факта, че обсъжданията около този доклад трябва да допринесат за размисъла по подготовката на предложенията за следващия програмен период;
35. ПРИКАНВА Комисията във въпросния доклад да представи актуализация на текущия план за действие на ЕС за селските райони и набор от съображения за възможни насоки за засилени действия за подкрепа и финансиране за селските райони, както и за следващите стъпки; да определи варианти за осигуряване на още по-силни полезни взаимодействия, последователност, съгласуваност и взаимно допълване между политиките, които оказват въздействие върху селските райони и общности или са от полза за тях, както и за укрепване на управлението на всички равнища; и съображения за по-целенасочен мониторинг на дългосрочната визия за селските райони на ЕС, както и механизми за оценка, заложи в актуализациите на плана за действие на ЕС за селските райони и в Пакта за селските райони, без да се увеличават административната тежест и разходите;
36. ПРИКАНВА Комисията да обмисли, в резултат на бъдещ преглед на тази визия за селските райони, превръщането на тази концепция в стратегия на ЕС за селските райони с всеобхватен и гъвкав подход за справяне с различните предизвикателства и многообразието в селските райони на ЕС, като същевременно се увеличат максимално техният потенциал и възможности чрез набор от целесъобразни и уместни показатели, като се вземат предвид принципите на по-добро регулиране и опростяване;
37. ПРИКАНВА Комисията да докладва периодично на Съвета за действията си във връзка с настоящите заключения.